

Certifieringsregel för

Kontrollansvarig (KA)

- Behörighet N
- Behörighet K

Förord

Certifiering innebär bestyrkande från en oberoende tredjepart att personen uppfyller krav i standard eller annan form av specifikation. Certifiering av personer vid RISE baseras på standarden SS-EN ISO/IEC 17024.

Denna certifieringsregel anger villkor för certifiering av Kontrollansvarig, behörighet N och behörighet K.

Certifieringsregeln är framtagen med hjälp av en referensgrupp. Referensgruppen består av relevanta intressenter i den aktuella branschen. Revidering av certifieringsregeln kan bli aktuell som en följd av erfarenheter av certifieringsregelns tillämpning. RISE äger certifieringsregeln.

I Sverige råder stor frihet på arbetsmarknaden för många yrkesgrupper att verka utan krav på yrkesbevis eller krav på fackutbildning. Genom att vi på RISE blir anlitade för att utföra oberoende granskningar och att ställa ut certifikat, kan vi på så sätt hjälpa till att validera och kvalitetssäkra yrkeskompetenser. Detta ger en ökad trovärdighet för yrkesutövarna, samtidigt som det kan skapa visshet för de certifierades uppdragsgivare.

Borås 2017-11-24

Dag Sjöholm

RISE Research Institutes of Sweden AB
Certifiering

Huvudkontor:
Box 857
SE-501 15 BORÅS
Sweden

Telefon +46 10 516 50 00
Fax +46 33 13 55 02
E-mail info@ri.se
Internet www.sp.se

Personcertifiering nås via
Box 553
SE-371 23 KARLSKRONA
Sweden

Telefon +46 10 516 63 00
Fax +46 455 206 88
E-mail fragor.person@ri.se
Internet www.sp.se/personcertifiering

Innehållsförteckning

Förord 2

Innehållsförteckning	3
1 Omfattning	4
1.1 Arbetsbeskrivning	4
1.2 Bakgrund	4
1.3 Behörigheter	4
2 Krav på utbildning, erfarenhet och kompetens	5
2.1 Utbildning	5
2.2 Arbetslivserfarenhet	5
2.3 Lämplighet	7
2.4 Krav på kunskaper om bygglagstiftningen m.m.	7
3 Certifieringsprocessen	7
3.1 Allmänt	7
3.2 Ansökan	7
3.3 Granskning av ansökan	8
3.4 Examination - tentamen	8
3.4.1 Krav på godkänt resultat	8
3.5 Granskning och beslut	8
3.6 Certifikatets giltighet och årsrapportering	9
3.7 Förnyelse av certifiering	9
3.8 Innehavarens informationskyldighet	10
3.9 Förändringar i certifieringsregeln	10
4 Övriga villkor för certifiering	10
5 Referenser	10

1 Omfattning

Denna regel omfattar krav för certifiering av personer i rollen som kontrollansvarig (KA), behörighet N och K. Certifieringsregeln innehåller de väsentliga delar som finns i Boverkets föreskrift, BFS 2011:14 med ändringar. Det är alltid kraven i Boverkets föreskrift som gäller för certifiering samt i rättsliga sammanhang. I de fall certifieringsregeln hänvisar till lagar, föreskrifter, standarder etc så är det alltid den senaste versionen/ändringen som gäller.

1.1 Arbetsbeskrivning

Arbetsuppgiften för en certifierad kontrollansvarig är primärt att medverka till att ett byggprojekt uppfyller kraven i bygglagstiftningen. Byggprojekt kan vara byggnads-, rivnings- eller markåtgärder som kräver bygglov, rivningslov, marklov eller anmälan och det är byggherren som ser till att en kontrollansvarig utses i projektet.

Den kontrollansvariges uppgift är bland annat att:

- vara byggherren behjälplig med att ta fram ett förslag till en kontrollplan
- följa upp kontrollerna enligt kontrollplanen
- delta vid tekniska samråd, besiktningar och andra kontroller
- vid rivningsåtgärder hjälpa till med inventeringen av både farligt avfall och annat avfall
- skriva ett utlåtande som ska vara underlag för byggnadsnämndens slutbesked.

1.2 Bakgrund

Begreppet kontrollansvarig infördes i Plan- och Bygglagen 2011, och ersatte då begreppet kvalitetsansvarig. Den kontrollansvarige har utökade arbetsuppgifter jämfört med den kvalitetsansvarige och ska ha den kunskap, erfarenhet och lämplighet som behövs för uppgiften. Det är ett krav på att den kontrollansvarige ska vara certifierad. Boverket ger ut de föreskrifter och allmänna råd som ligger till grund för certifiering av kontrollansvarig, BFS 2011:14-KA4 med ändringar t.o.m. BFS 2015:2-KA5.

1.3 Behörigheter

Behörighet får lämnas enligt 1§ BFS 2011:14 KA 4:

- Behörighet N som kontrollansvarig för projekt av normal art.
- Behörighet K som kontrollansvarig för projekt av komplicerad art.

Allmänt råd

Projekt av normal art kan avse nybyggnad, tillbyggnad, ombyggnad eller rivning av en- eller tvåbostadshus. Det kan även gälla flerbostadshus med högst två våningar eller andra slags byggnader med högst två våningar. Projekt av normal art kan även avse ändring i alla slags byggnader samt idrottsplatser.

Projekt av komplicerad art kan avse nybyggnad, tillbyggnad, ombyggnad eller rivning av byggnader med fler än två våningar, kabinbanor, radio- eller telemaster och vindkraftverk. Det kan även gälla arbeten med fasta cisterner eller andra fasta anläggningar för kemiska produkter som är hälso- och miljöfarliga eller projekt med byggnader och anläggningar för brandfarlig verksamhet. Projekt av komplicerad art kan även avse byggnader med stora spännvidder.

Denna indelning i behörighetskategorier syftar till att underlätta certifiering av kontrollansvarig för arbeten av olika svårighetsgrad med avseende på kontrollbehov och kontrollens omfattning. I det enskilda byggprojektet kan därför certifierad kontrollansvarig med annan behörighet behövas än vad som följer av ovan angivna exempel på byggnadsverkets svårighetsgrad.

2 Krav på utbildning, erfarenhet och kompetens

2.1 Utbildning

All utbildning ska styrkas med betygskopior.

Utbildningskrav enligt 2-4§§ BFS 2011:14 KA 4:

2 § För att få behörighet N ska sökanden ha teknisk utbildning med avlagd examen eller godkänd utbildning från lägst någon av dessa utbildningar

- a) högskolans ingenjörsutbildning, 120 högskolepoäng,
- b) ingenjörsutbildning vid tidigare tre- eller fyraårigt tekniskt gymnasium,
- c) yrkesteknisk högskoleutbildning, YTH,
- d) kvalificerad yrkesutbildning, KY-utbildning,
- e) nuvarande gymnasieskolans byggprogram, eller
- f) annan likvärdig utbildning.

Utbildning ska ha skett inom lämpligt fackområde, t.ex. bygg-, anläggnings- eller installations-teknisk linje.

Utbildningskravet kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

3 § För att få behörighet K ska sökanden ha teknisk utbildning med avlagd examen eller godkänd utbildning från lägst någon av dessa utbildningar

- a) civilingenjörsutbildning vid teknisk högskola,
- b) arkitektutbildning med inriktning inom byggområdet vid teknisk högskola,
- c) högskolans ingenjörsutbildning, 180 högskolepoäng,
- d) högskolans ingenjörsutbildning, 120 högskolepoäng,
- e) ingenjörsutbildning vid tidigare tre- eller fyraårigt tekniskt gymnasium, eller
- f) annan likvärdig utbildning.

Ingenjörsutbildning ska ha skett inom lämpligt fackområde, t.ex. bygg-, anläggnings- eller installationsteknisk linje.

Utbildningskravet kan även tillgodoses genom motsvarande utbildningar i annat land inom Europeiska unionen eller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

4 § Krav på teknisk utbildning enligt ovan krävs inte för sökande med minst tio års erfarenhet av praktiskt arbete inom de områden som framgår av 5 § för behörighet N, respektive 6 § för behörighet K.

2.2 Arbetslivserfarenhet

Den sökande ska med intyg eller med annan verifierbar information styrka praktisk erfarenhet enligt 1§ och 5-6§§ BFS 2011:14 KA 4:

1 § För utförande av sådana uppgifter som anges i 10 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska den kontrollansvarige ha sådana kunskaper om och erfarenhet av projekterings-, bygg- och rivningsprocessen att denne på ett tillfredsställande sätt kan följa upp kontrollen av ett byggprojekt.

5 § För att få behörighet N ska sökanden under sammanlagt minst tre år ha varit yrkesverksam inom något av nedan uppräknade områden eller befattningar

- a) projektering,
- b) projektledning,
- c) produktionsledning,
- d) besiktning eller kontroll,
- e) kvalitetsledning enligt SS-EN ISO 9001,
- f) miljöledning enligt SS-EN ISO 14 001,
- g) arbetsledande ställning,
- h) kvalitetsansvarig enligt 9 kap. 14 § PBL (SFS 1987:10),
- i) kontrollansvarig enligt 10 kap. 9 § PBL (SFS 2010:900),
- j) byggnadsinspektör eller motsvarande.

Yrkeserfarenheten ska vara minst ett år från ett och samma område. Den ska ha erhållits genom arbete inom bygg-, installations- eller anläggningstekniskt område eller av rivning. Erfarenheten ska till största delen ha erhållits från sådana projekt som enligt 1 § avses med behörigheten.

6§ För att få behörighet K ska sökanden ha varit yrkesverksam inom minst två av de verksamhetsområden som anges i 5 §. Erfarenheten ska till största delen ha erhållits från sådana projekt som enligt 1 § avses med behörigheten.

Yrkesverksamheten ska ha en sammanlagd längd av minst

- fyra år, varav minst två år från ett och samma område, om den allmänna tekniska kunskapen erhållits enligt 3 § första stycket a) eller b),
- sex år, varav minst tre år från ett och samma område, om den allmänna tekniska kunskapen erhållits enligt 3 § första stycket c), och
- åtta år, varav minst tre år från ett och samma område, om den allmänna tekniska kunskapen erhållits enligt 3 § första stycket d) eller e).

Erfarenheten styrks med tjänstgöringsintyg eller annan likvärdig dokumentation. Med intyg menas ett dokument som redovisar den sökandes erfarenhet, men har en annan person än den sökande som intygsgivare. Intygsgivaren kan vara arbetsgivare, uppdragsgivare eller annan betrodd person som har kompetens och möjlighet att utöva insyn i den sökandes yrkesbana. Certifieringsorganet kontrollerar regelbundet med stickprov att intygade uppgifter är med verkligheten överensstämmande.

Utöver tjänstgöringsintyg ska den sökande redovisa erfarenhet från projekt med en projektlista. Projektlistan ska visa att erfarenheten till största del erhållits från projekt enligt sökt behörighet, dvs nivå N eller nivå K.

I en projektlista behöver det framgå följande:

- Projektbeskrivning som är så pass detaljerad att RISE kan bedöma vilken nivå projekten motsvarar.
- Den sökandes roll i projekten.
- Projektid som visar tidsperiod och antal månader, ex 2016-11 till 2017-05.
- Referenser, med kontaktuppgifter såsom mail och/eller telefonnummer, som kan styrka projektet.

2.3 Lämplighet

Den sökande ska med intyg styrka lämplighet enligt 10§ BFS 2011:14 KA 4:
10§ Den kontrollansvarige ska vara lämplig för uppgiften. Lämpligheten ska styrkas med intyg från den senaste yrkesverksamma treårsperioden.

Allmänt råd

Intygsgivaren bör ha, eller ha haft, en nära arbetsrelation till sökanden som arbetsgivare, uppdragsgivare eller liknande. Även intyg lämnade från byggnadsnämnden bör kunna godtas.

2.4 Krav på kunskaper om bygglagstiftningen m.m.

Kunskapskrav enligt 8-9§§ BFS 2011:14 KA 5:

8 § Sökanden ska ha dokumenterad kunskap om plan- och bygglagen (2010:900), PBL, plan- och byggförordningen (2011:338), PBF, samt de föreskrifter och allmänna råd som har meddelats med stöd av dessa författningar. Särskild vikt ska läggas vid kunskap om kontrollplaner. Sökanden ska även ha dokumenterad kunskap om entreprenadjuridik och konsumenttjänstlagen (1985:716).

Sökanden ska dessutom ha kännedom om lagen (2014:227) om färdigställandeskydd, miljöbalken (1998:808), avfallsförordningen (2001:1063), lagen (2006:545) om skyddsrum, förordningen (2006:638) om skyddsrum, arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och kulturmiljölagen (1988:950). Sökanden ska även ha kännedom om kvalitetsledningssystem.

Kunskapen och kännedomen ska gälla det som är relevant för byggområdet.

Allmänt råd

Kunskap om entreprenadjuridik bör omfatta bl.a. AB, ABS och ABT. Kännedom om kvalitetslednings- och miljöledningssystem bör omfatta bl.a. tillämpliga delar av SS-EN ISO 9001 och SS-EN ISO 14 001.

9 § Sökandens kunskap och kännedom enligt 8 § ska dokumenteras genom skriftligt kunskapsprov med godkänt resultat.

3 Certifieringsprocessen

3.1 Allmänt

För att bli certifierad som kontrollansvarig behöver aktiviteterna i nedanstående certifieringsprocess följas. Vissa aktiviteter åligger den sökande att utföra och andra aktiviteter åligger RISE att utföra.

3.2 Ansökan

Ansökan sker i följande steg:

- a) Den sökande ansöker om certifiering via ansökan som finns på RISE webbplats under personcertifiering. I och med att ansökan skickas in accepteras "RISE allmänna villkor" och "Generella villkor för personcertifiering" samt RISE hantering av personuppgifter (PUL).
- b) Den sökande faktureras en ansökningsavgift. Oavsett om den sökande uppfyller kraven eller inte, sker ingen återbetalning.

- c) Den sökande får tillgång till RISE kundportal genom en aktiveringskod som skickas ut efter ansökan. Den sökande loggar in till RISE kundportal och laddar där upp intyg och andra dokument som krävs för bedömning av den sökandes kompetens för certifiering.

3.3 Granskning av ansökan

Vid granskningen av ansökan kontrollerar RISE att ansökan är komplett, och att ansökan kan hanteras inom reglerna. Den sökandes redovisade kompetens bedöms av RISE certifieringsingenjör. Om certifieringsingenjören bedömer att ansökan inte är fullständig behöver den sökande komplettera med ytterligare information eller dokument. Utöver granskning av ansökan krävs att den sökande har skrivit ett godkänt kunskapsprov i regi av RISE (se examination) för att bli certifierad.

3.4 Examination - tentamen

Examination innebär att kandidaten genomgår kunskapsprövning. Prövningen sker i form av skriftlig tentamen. För att kunna bli certifierad ska denna prövning vara slutförd med godkänt resultat. Denna prövning tillhandahålls av RISE och bokas via RISE eller via utbildningsföretag som RISE har avtal med. Tentamen består av ett prov som är gemensamt för de båda behörigheterna N och K.

Vid ansökningstillfället får godkänd tentamen vara högst 2 år gammal. Dock kan eventuella väsentliga ändringar i lagstiftning som tillkommer sent, göra att en tidigare tentamen blir inaktuell och att en ny tentamen kan krävas i direkt anslutning till ansökningstillfället.

3.4.1 Krav på godkänt resultat

Kandidaten ska styrka sin kunskap inom området genom att uppnå godkänt resultat på en grundläggande tentamen. För att uppnå godkänt resultat ska kandidaten klara 70 % av maxpoängen. Kraven på godkänt resultat gäller vid nyansökan och förnyelseansökan (vid omcertifiering).

Om kandidaten inte uppfyller kraven på godkänt resultat vid tentamen för nyansökan och förnyelseansökan kan omtentamen ske. Efter tre underkända tentamina måste kandidaten ha ett uppehåll på minst 6 månader innan ny omtentamen kan ske. Ny tentamen upprättas vid varje omtentamen.

3.5 Granskning och beslut

När granskningen av kandidatens kompetens är färdigbehandlad lämnas ärendet över till en certifieringsingenjör som inte har varit involverad i handläggningen inför beslut. När beslut är fattat skickar RISE dels beslutsbesked till kandidaten, dels papperskopia på certifikat om kandidaten valt detta alternativ i sin ansökan. Aktuell status i handläggningen av ärendet går alltid att utläsa i kundportalen.

När beslut om certifiering är fattat kan den certifierade kunden logga in på kundportalen för att ladda hem ytterligare kopia på certifikatet. Får kandidaten avslag på ansökan om certifikat redovisas skälen för detta. Kandidaten har möjlighet att överklaga beslut i enlighet med "Generella villkor för personcertifiering".

3.6 Certifikatets giltighet och årsrapportering

Giltighetstiden för certifikatet är fem år. Certifikatet gäller under förutsättning att certifikatsinnehavaren årligen har sänt in årsrapport till RISE som redovisar arbetslivserfarenhet som kontrollansvarig samt information om eventuellt genomförd fortbildning.

Även "nollrapportering" ska lämnas in, det vill säga om certifikatsinnehavaren inte haft några uppdrag eller utbildningar under certifieringsperioden. Det är certifikatsinnehavarens ansvar att bevaka de datum som gäller för årsrapportering och certifikatets giltighet, samt att höra av sig till RISE i god tid för årsrapportering och förnyelse av certifikatet. I regel är dock RISE behjälpliga med detta.

För granskning av årsrapport och rapportering till Boverket fakturerar RISE en avgift.

3.7 Förnyelse av certifiering

När innevarande certifieringsperiod går ut för ett certifikat har certifikatsinnehavaren möjlighet att certifiera om sig för en ny period. Förnyelse kan göras inom ett år efter att tidigare certifiering gått ut. Förnyelsen följer samma process som vid en ny ansökan om certifiering, vilket innebär att den sökande genomgår kapitel 3.2 – 3.6.

Vid ansökan om förnyelse ska den sökande skicka in:

- a) Ansökan om förnyelse, se kapitel 3.2
- b) Årsrapport för det senaste året, se kapitel 3.6
- c) Lämplighetsintyg, se kapitel 2.3
- d) Intyg om genomförd godkänd tentamen, se kapitel 3.4

Omcertifiering enligt 12§ BFS 2011:14 KA 4:

12 § För att få ett nytt beslut om certifiering, när ett tidigare beslut har gått ut, ska den certifierade kontrollansvarige gå igenom en förenklad kompetensprövning eller en förnyad fullständig kompetensprövning. Endast om det finns särskilda skäl krävs det en förnyad fullständig kompetensprövning. Lämplighet enligt 10 § ska alltid prövas.

Allmänt råd

Vid en förenklad kompetensprövning kan det, förutom att pröva lämplighet, räcka att genom skriftligt kunskapsprov kontrollera att den kontrollansvarige skaffat ny kunskap under den senaste femårsperioden inom de områden som omfattas av 8 §.

Särskilda skäl, som gör att det krävs en förnyad fullständig kompetensprövning kan vara att den sökande inte har arbetat som kontrollansvarig i väsentlig omfattning under certifikatets giltighetstid.

Arbete i väsentlig omfattning bör omfatta några större eller ett tiotal mindre projekt.

Om den sökande inte uppfyller förnyelsekraven kan ansökan istället hanteras som en ansökan om ny certifiering.

3.8 Innehavarens informationskyldighet

Innehavaren av certifikatet ska utan dröjsmål informera RISE om ändringar som kan påverka den personliga förmågan att fortsätta uppfylla kraven för certifieringen.

3.9 Förändringar i certifieringsregeln

När det sker ändringar i certifieringsregeln som kräver ytterligare utvärdering kommer RISE att informera om vad som krävs av den certifierade för att uppfylla de ändrade kraven.

4 Övriga villkor för certifiering

Det är möjligt att rapportera klagomål mot en person som RISE har certifierat. Klagomålet ska vara skriftligt och ska handla om brister som har en tydlig koppling till kraven i denna certifieringsregel. RISE bekräftar till den klagande om klagomålet är relaterat till aktiviteter som RISE är ansvarig för. Om klagomålet är betydande informerar RISE även den certifierade personen. RISE utreder klagomålet och den klagande får information under utredningens gång. Beslut i klagomålet fattas av en person som inte har varit involverad i det uppdraget som klagomålet avser. Beslutet meddelas den klagande. Civilrättsliga tvister hanteras av domstol. Klagomål mot RISE certifieringsbeslut eller avslag om certifiering hanteras av RISE Certifieringsstyrelse.

Utfärdat certifikat kan återkallas av RISE, tillfälligt eller definitivt, om villkoren för certifieringen inte är uppfyllda. Detta och andra specifika villkor för personcertifiering framgår av "Generella villkor för personcertifiering" i RISE INFO 2010:33.

En person med giltigt certifikat har möjlighet att marknadsföra detta genom att använda certifieringsmärket eller logotyp från RISE. Villkor för användningen av märken och logotyper framgår av information på RISE webbplats alternativt kan informationen erhållas direkt från RISE. När certifikat upphör att gälla, upphör personens eller företagets rätt att marknadsföra certifikatet.

5 Referenser

SS-EN ISO/IEC 17024	Bedömning av överensstämmelse – Krav på organ som certifierar personer
BFS 2011:14 KA 4	Boverkets föreskrifter och allmänna råd om certifiering av kontrollansvariga
BFS 2011:14 KA 5	Boverkets föreskrifter om ändring i verkets föreskrifter och allmänna råd (2011:14) om certifiering av kontrollansvariga